

МОНЕТАРИЗМ У ХАОТИЧНО СТРУКТУРОВАНІЙ ЕКОНОМІЦІ: ФІНАНСОВІ РИЗИКИ, АСИМЕТРІЯ ІНФОРМАЦІЇ ТА ВОЛАТИЛЬНІСТЬ

Обґрунтовано розвиток монетаризму через виокремлення економічних змінних, які мають взаємозв'язок з грошовими величинами в сучасній хаотично структурованій економіці. Сучасними детермінантами впливу на грошові величини визнано асиметрію інформації, зміну глобального економічного балансу, фінансову дисципліну, волатильність фінансових ринків та фінансові ризики.

Ключові слова: монетаризм, волатильність, асиметрія інформації, фінансові ризики, хаотично структурована економіка, грошові агрегати, грошова база, банківська система, банк, фінансова криза, глобальний економічний баланс.

Актуальність. Актуальні світові тенденції в економіці та суспільстві висувають принципово нові вимоги до монетарної політики та банківської системи загалом. Фінансова криза, наслідки якої відчуває зараз весь світ, засвідчила неготовність переважної більшості фінансових інститутів до функціонування в нестабільних умовах зовнішнього та внутрішнього економічного середовища.

Більш того, незаперечною є неспроможність передбачати та прогнозувати фінансові кризи як з боку сучасних міжнародних та державних інституцій, так і з боку переважної більшості науковців та експертів. В цьому контексті Дж. Стигліц наголошує [1], що після кожної кризи з'являється пояснення, яке спростовується наступною кризою, або як мінімум вона показує, що попереднє пояснення було неадекватним.

Одним із напрямів вирішення цієї проблеми є розвиток монетаризму в умовах сучасної еволюції економічного середовища. Традиційна концепція монетаризму не дає повною мірою відповіді на причини та наслідки фінансових криз та можливості їх прогнозування в майбутньому. В той же час, М. Фрідман у 1997 р. звертав увагу [2, с. 198], що якщо є стабільна функція попиту на гроші, це ще не свідчить, що ми можемо говорити, що вона не зміниться ніколи і ніщо на неї не вплине.

Усе це обумовлює актуальність розвитку монетаризму в контексті його використання як базової концепції функціонування грошових ринків та розробки монетарної політики в сучасних умовах нестабільності та загального хаотичного структурування світової економіки.

Огляд літератури. Найбільш ґрунтовне визначення монетаризму дав М. Фрідман: «Монетаризм – це об'єктивний набір тверджень про взаємозв'язок між грошовими величинами та іншими економічними змінними» [2, с. 200]. При цьому сам М. Фрідман і наголошував [2, с. 201], що економічна система держави настільки ефективна, наскільки вона може пристосовуватися до динамічних змін.

Застосування розробленої Р. Енглom [3, 4] моделі авторегресійної гетероскедастичності (Модель ARCH) дозволило передбачати волатильність на будь-

якому фінансовому ринку. Таким чином, можна передбачати скільки ризиків міститися на фінансовому ринку.

Однак, оцінюючи глобальну фінансову стабільність та ризики, Р. Енгл звернув увагу [5], що економічні дослідження свідчать, що практично не можливо передбачати час, коли фондові ринки почнуть підніматися або падати. Тому, якщо ми хочемо уникати криз в майбутньому, ми повинні думати про те, як передбачати ризики та як покращити стимули, щоб люди не нехтували цими ризиками.

Проведений Дж. Стигліцем аналіз причин та наслідків фінансових криз дозволив автору стверджувати [1], що в усіх випадках є загальна складова: фінансові сектори поводитися дуже погано і не змогли оцінити кредитоспроможність та управляти ризиками, як це від них очікувалося.

Банківська система є основним гравцем на грошовому ринку, і тому глобалізація та інтеграція сучасного суспільства, які сприяли формуванню принципово нових вимог до монетарної політики окремих держав та міжнародних фінансових інститутів, обумовили необхідність її вдосконалення.

Як дуже влучно зазначив Е. Шенг [6], проста банківська система минулого, заснована на роздрібних депозитних продуктах, діяльність якої була спрямована на фінансування кредитних потреб позичальників, перетворилася в складний і глобальний ланцюжок постачання, підданий ризикам дестабілізації у формі «ефекту доміно», яке можна порівняти з тими, які мали місце в Японії навесні минулого року.

Окреслений стан речей свідчить про відсутність чіткої теорії, яка б забезпечила пояснення причин фінансових криз, зокрема, через врахування взаємозв'язку грошових величин та виокремлених економічних змінних в сучасній хаотично структурованій економіці, та, відповідно, можливість прогнозувати наслідки їх змін.

Як справедливо констатував М. Фрідман [2, с. 198], необхідно мати в розпорядженні дуже просту теорію, яка дозволяє зрозуміти сутність явища. Жодна теорія не буде мати успіху, якщо вона є занадто складною та важкою, оскільки більшістю явищ керує лише декілька загальних сил. Те, що робить гарна теорія, – це спрощення; вона виокремлює провідні сили та виключає інші.

Мета та завдання. Повністю поділяючи думку М. Фрідмана, зазначу, що поточною метою розвитку монетаризму вважаю виокремлення економічних змінних, які мають взаємозв'язок з грошовими величинами в сучасній хаотично структурованій економіці. Метою статті є виокремлення та обґрунтування детермінант впливу на грошові величини в сучасній хаотично структурованій економіці.

Основна частина. Спираючись на дослідження М. Фрідмана [2, 9, 10, 12, 13], А. Шварц [12], Дж. Стигліца [1, 7], Дж. Акрелоф [8], Р. Енгла [3–5], Е. Шенга [6], Б. Сміта [11] та на власні результати попередніх досліджень [14–15] проаналізуємо сучасні зміни в світовій та вітчизняній економіці, виокремимо існуючі взаємозв'язки між фінансовими кризами, монетарною політикою держав, фіскальною політикою держав, функціонуванням банківського сектора економіки та грошовими величинами (зокрема, грошовими агрегатами і грошовою базою).

Проведене дослідження спеціальних джерел [14–15] дозволило констатувати хаотичну структурованість світової економіки, якій притаманні відкритість, нестабільність, динамічність і самоорганізація.

Одним із головних пріоритетів розвитку світового суспільства є його інформатизація як на глобальному рівні, так і на локальному рівні держав, корпорацій, об'єднань та інших суб'єктів управління. Повною мірою ці процеси набувають більшої актуальності для України – держави, яка формує своє місце у світовому співтоваристві. Ефективність становлення України як економічного та політичного світового партнера визначається, насамперед, динамічним роз-

витком науки, спрямованим на структурну перебудову економічних процесів, з урахуванням сучасних тенденцій розвитку світового суспільства.

Структурні перебудови, що відбуваються у світовій економіці, обумовлені переходом від «індустріальної економіки» до «економіки знань», для якої характерно домінування інформаційного ресурсу. Економіка знань (Knowledge economy) – економіка, в котрій більшу частину валового внутрішнього продукту (ВВП) забезпечено діяльністю з виробництва, обробки, зберігання і розповсюдження інформації і знань.

Інформація фінансових ринків повинна забезпечити можливість користувачам оперативного реагувати на зміни у зовнішньому та внутрішньому середовищі економічних суб'єктів (зокрема, через врахування впливу випадковостей на розвиток суспільства і економіки).

З урахуванням тенденцій розвитку світової економіки, які визначаються зростанням впливу інформаційно-комунікаційних технологій, поступовим переходом розвинутих країн від індустріальної економіки до економіки знань, серед основних макроекономічних завдань в процесі розвитку інформаційного суспільства виокремлено вирішення концептуальних питань щодо методології та організації інформаційного забезпечення користувачів інформації.

Загалом сучасна фінансова система повинна бути спроможною формувати і надавати інформацію з урахуванням не тільки існуючих, але й імовірних інформаційних потреб користувачів.

Це обумовлює необхідність використання принципово нових підходів до формування інформації та потребу комплексного врахування різних рівнів і форм зв'язків між елементами фінансової системи та системи державного управління, еволюція яких посилює їх цілісність і ефективність, можливість багатоваріантного розвитку в нестійкому економічному середовищі функціонування з урахуванням статистичних і динамічних законів та закономірностей, що має визначальний характер для загальної еволюції світової економічної системи.

Окрему увагу слід також зосередити на сучасній зміні балансу економічної потужності (рис. 1). Повністю поділяю думку Дж. Стигліца, який, розглядаючи небезпеки 2012 року, зазначив [7], що ще до кризи відбулася корекція двохсотрічної історичної аномалії, протягом якої частка Азії в світовому ВВП знизилася з майже 50% до рівня нижче 10%.

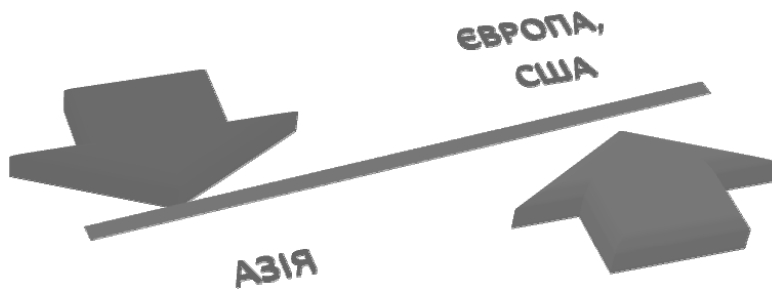

Рис. 1. Сучасна зміна глобального економічного балансу

Сучасним тенденціям до загального зростання в азійському секторі сприяють, серед іншого, неефективні дії монетарної європейської політики, яка по суті унеможливує подальше зростання європейської економіки.

Крім того, слід брати до уваги існуючі проблеми Єврозони, які безпосередньо впливають на ефективність монетарної політики як цього сектора, так і інших пов'язаних держав, зокрема України. Серед таких проблем Дж.А. Стигліц

справедливо виокремлює проблеми податкової конкуренції, трудової мобільності (і, як наслідок, міграції) та фінансову дисципліну.

Означені проблеми слід розглядати у взаємозв'язку та взаємодії (рис. 2).

Рис. 2. Сучасні проблеми Єврозони

Так, податкова конкуренція в країнах Єврозони обумовлює, зокрема, зростання трудової міграції. У свою чергу, існуюча можливість громадян обирати країну для праці та проживання, відповідно, сприяє можливості уникнення так званого «боргового тягаря». Таким чином, в перспективі відбудеться викривлення між економічними показниками за рахунок трудової мобільності. Означений стан речей, у свою чергу, обумовлює посилення фінансової дисципліни внаслідок зменшення находжень до державних бюджетів країн, які мають економічні проблеми.

Типовим для сучасної фінансової політики європейських держав є контроль бюджетного дефіциту як ефективного інструменту виходу з фінансової кризи. Тому наступним кроком дослідження є оцінка міцності взаємозв'язку між загальною грошовою базою держави, дефіцитом (або профіцитом) державного бюджету та фінансовою кризою. Визначимо, чи сприяє дефіцит бюджету фінансовій нерівновазі. Проведений аналіз свідчить про відсутність прямої залежності між такими показниками (рис. 3).

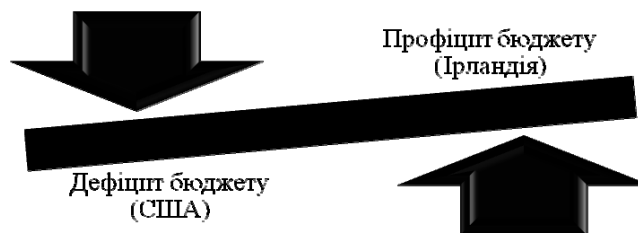

Рис. 3. Фінансова криза та бюджетний дефіцит

Як справедливо наголошує Дж. Стигліц [7], до початку кризи Ірландія та Іспанія мали профіцит бюджету, в той час як США – бюджетний дефіцит.

Отже, по суті фінансові дисципліна та фіскальна політика не є на теперішній час ефективними інструментами подолання та унеможливлення кризових явищ.

Цікавим є той факт, що ще в 1997 р. М. Фрідман зазначав [2, с. 201], що бюджетний дефіцит не здійснює на економіку стимулюючого впливу. Тому для короткотермінових періодів найбільш ефективною є саме монетарна політика держави. Однак, безумовно, в довгостроковій перспективі фіскальна політика має значну роль.

Проаналізуємо ефективність монетарної політики України. Для цього розглянемо більш детально динаміку грошової бази України за 2005–2012 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка грошової бази України за 2005–2012 рр., млрд грн [16]

Період	Грошова база ¹	У тому числі		
		Готівкові кошти, випущені в обіг	Переказні депозити ² інших депозитних корпорацій	Переказні депозити ² інших секторів економіки
	Залишки коштів на кінець періоду, млн грн			
2005	82 760	65 409	17 252	98
2006	97 214	82 133	14 899	182
2007	141 901	122 470	19 050	381
2008	186 671	167 538	18 623	510
2009	194 965	170 536	23 183	1 246
2010	225 692	200 092	24 404	1 195
2011				
Лютий	217 438	193 323	22 587	1 528
Березень	223 517	195 296	26 797	1 424
Квітень	229 552	201 639	26 660	1 253
Травень	227 918	201 882	24 267	1 769
Червень	228 144	204 464	22 242	1 438
Липень	235 813	209 739	24 806	1 268
Серпень	239 885	211 918	26 655	1 312
Вересень	234 351	207 502	25 690	1 159
Жовтень	234 175	205 776	27 011	1 388
Листопад	231 061	200 977	28 884	1 200
Грудень	239 885	209 565	29 185	1 135
2012				
Січень	229 884	201 560	27 101	1 223
Лютий	228 537	203 323	24 114	1 100

Грошова база в Україні зросла за період 2005–2012 рр. на 176,14%. Найбільш суттєве її коливання спостерігалось в 2007 р. (приріст за рік 46%) та 2008 р. (приріст за рік 31,55%). Після 2008 р. спостерігається незначне коливан-

¹Грошова база – сукупність готівкових коштів, випущених в обіг Національним банком України, коштів обов'язкових резервів, коштів на кореспондентських рахунках та інших коштів інших депозитних корпорацій (банків), коштів державних нефінансових корпорацій і домашніх господарств (працівників Національного банку) у Національному банку України.

²Переказні депозити – фінансові активи, що за першою вимогою можуть бути обмінані на готівкові кошти за номіналом та безпосередньо використані для здійснення платежу.

ня грошової бази в межах 16%. При цьому для 2011–2012 рр. притаманне постійне щомісячне коливання до 6%, що свідчить про загальну еластичність національної грошової бази, зокрема, внаслідок послідовної реалізації НБУ встановлених параметрів грошово-кредитної політики.

Загалом, показник приросту монетарної бази в Україні підлягає жорсткому контролю. Зокрема, він контролюється в рамках зобов'язань перед Міжнародним валютним фондом в рамках зобов'язань, які Україна взяла на себе при реалізації програми «Стенд-бай» [17]. В рамках програми «Стенд-бай» встановлені кількісні критерії ефективності за показниками чистих внутрішніх активів та чистих міжнародних резервів, які є складовими показника монетарної бази.

Слід зауважити, що окреслена тенденція може свідчити про наявність жорсткого державного контролю грошової маси в обігу та, як наслідок, зниження рівня врахувань ринкових механізмів на грошовому ринку. Підтвердженням таких висновків є існуюча структура грошової бази в Україні, як складається в 2012 р. на 88% з готівкових коштів, випущених в обіг при 79% в 2005 р. Особливої уваги заслуговує існуюча динаміка щодо зменшення переказних депозитів інших секторів економіки, які станом на 01.03.2012 р. складають 1100 млрд грн, що становить 0,48% від загальної грошової бази в Україні.

Проаналізуємо адекватність вітчизняної банківської системи сучасним вимогам світової економіки, зокрема спроможність адекватно управляти фінансовими ризиками. Основні показники діяльності банків України за 2007–2012 рр., наведені в табл. 2 та табл. 3 свідчать, що загальні активи банків зросли за цей період в 3,12 раза. При цьому в умовах кризи обсяги виданих кредитів зросли в 3,057 раза. В той же час майже пропорційно зросли зобов'язання банків (в 3,036 раза) та статутний капітал (в 3 рази).

Чиста процентна маржа банку залишилась у діапазоні 5,03–6,21%.

При зниженні рентабельності активів до – 4,38% за 2009 р., якщо оцінити динаміку обсягів готівкових коштів та банківських металів в активах банків, то за аналізований період вона є позитивною та станом на 01.03.2012 р. загальне зростання складо 235,02%.

Характерною є наявність прямої залежності між результатами діяльності банків та обсягами грошових коштів та їх еквівалентів (табл. 3). Проведений аналіз засвідчив, що банки, які отримали найбільший прибуток, мають, відповідно, найбільші обсяги грошових коштів та їх еквівалентів у свої активах.

Таблиця 3

Грошові кошти та їх еквіваленти банків України за станом на 01.01.2012 р. [16]

№ з/п	Назва банку	Грошові кошти та їх еквіваленти
	Група І	
1	ПРИВАТБАНК	21 770 908
2	УКРЕКСІМБАНК	8 632 180
3	ОЩАДБАНК	5 553 897
4	РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ	7 165 359
5	УКРСОЦБАНК	4 439 016
6	ПРОМІНВЕСТБАНК	3 438 361
7	ВТБ БАНК	3 690 927
8	ПЕРШИЙ УКР. МІЖНАРОДНИЙ БАНК	7 028 536
9	УКРСИББАНК	7 531 130
10	АЛЬФА-БАНК	5 967 815
11	«НАДРА»	3 168 965
12	ДЕЛЬТА БАНК	2 166 601
13	ОТП БАНК	1 851 706
14	«ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ»	1 746 857
15	БРОКБІЗНЕСБАНК	1 856 352
16	УКРГАЗБАНК	2 225 548
17	ДОЧІРНІЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ	1 687 325

Таблиця 2

Основні показники діяльності банків України [16]

№ з/п	Показник	01.01. 2007	01.01. 2008	01.01. 2009	01.01. 2010	01.01. 2011	01.01. 2012	01.03. 2012
1	Кількість зареєстрованих банків	193	198	198	197	194	198	198
2	<i>Виключено з Державного реєстру банків з початку року</i>	6	1	7	6	6	0	1
3	Кількість банків, що перебувають у стадії ліквідації	19	19	13	14	18	21	22
4	Кількість банків, що мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій	170	175	184	182	176	176	176
4.1	<i>з них: з іноземним капіталом</i>	35	47	53	51	55	53	53
4.1.1	<i>у т. ч. зі 100% іноземним капіталом</i>	13	17	17	18	20	22	22
5	Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, %	27.6	35.0	36.7	35.8	40.6	41.9	41.6
	АКТИВИ							
I	Активи банків	340 179	599 396	926 086	880 302	942 088	1 054 280	1 060 582
	Загальні активи (не скориговані на резерви під активні операції)	353 086	619 004	973 332	1 001 626	1 090 248	1 211 540	1 219 132
1	Готівкові кошти та банківські метали	11 430	18 313	20 668	21 725	26 749	27 008	26 863
2	Кошти в Національному банку України	15 280	19 120	18 768	23 337	26 190	31 310	26 078
3	Кореспондентські рахунки, що відкриті в інших банках	18 535	26 293	40 406	51 323	67 596	78 395	82 034
4	Кредити надані	269 294	485 368	792 244	747 348	755 030	825 320	823 181
4.1	<i>з них: кредити, що надані суб'єктам господарювання</i>	167 661	276 184	472 584	474 991	508 288	580 907	582 939
4.2	<i>кредити, надані фізичним особам</i>	77 755	153 633	268 857	222 538	186 540	174 650	171 052
5	Довгострокові кредити	157 224	291 963	507 715	441 778	420 061	426 430	415 060
5.1	<i>з них: довгострокові кредити суб'єктам господарювання</i>	90 576	156 355	266 204	244 412	262 199	290 348	282 931
6	Прострочена заборгованість за кредитами	4 456	6 357	18 015	69 935	84 851	79 292	81 712
7	Вкладення в цінні папери	14 466	28 693	40 610	39 335	83 559	87 719	86 148
8	Резерви під активні операції банків	13 289	20 188	48 409	122 433	148 839	157 907	159 232
	<i>% виконання формування резерву</i>	100.1	100.04	100.1	100.05	100.01	100.00	100.00
8.1	<i>з них: резерв на відшкодування можливих втрат за кредитними операціями</i>	12 246	18 477	44 502	99 238	112 965	118 941	119 125

Продовження табл. 2

№ з/п	Показник	01.01. 2007	01.01. 2008	01.01. 2009	01.01. 2010	01.01. 2011	01.01. 2012	01.03. 2012
	ПАСИВИ							
II	Пасиви, усього	340 179	599 396	926 086	880 302	942 088	1 054 280	1 060 582
I	Власний капітал	42 566	69 578	119 263	115 175	137 725	155 487	156 980
1.1	з нього: сплачений зареєстрований статутний капітал	26 266	42 873	82 454	119 189	145 857	171 865	172 823
1.2	Частка капіталу у пасивах	12.5	11.6	12.9	13.1	14.6	14.7	14.8
2	Зобов'язання банків	297 613	529 818	806 823	765 127	804 363	898 793	903 603
2.1	з них: кошти суб'єктів господарювання	76 898	111 995	143 928	115 204	144 038	186 213	173 778
2.1.1	з них: строкові кошти суб'єктів господарювання	37 675	54 189	73 352	50 511	55 276	74 239	68 864
2.2	Кошти фізичних осіб	106 078	163 482	213 219	210 006	270 733	306 205	320 441
2.2.1	з них: строкові кошти фізичних осіб	81 850	125 625	175 142	155 201	206 630	237 438	249 291
	Довідково:							
1	Регулятивний капітал	41 148	72 265	123 066	135 802	160 897	178 454	171 179
2	Достатність (адекватність) регулятивного капіталу (H2)	14.19	13.92	14.01	18.08	20.83	18.90	18.01
3	Доходи	41 645	68 185	122 580	142 995	136 848	142 778	23 124
4	Витрати	37 501	61 565	115 276	181 445	149 875	150 486	21 889
5	Результат діяльності	4 144	6 620	7 304	-38 450	-13 027	-7 708	1 235
6	Рентабельність активів, %	1.61	1.50	1.03	-4.38	-1.45	-0.76	0.71
7	Рентабельність капіталу, %	13.52	12.67	8.51	-32.52	-10.19	-5.27	4.81
8	Чиста процентна маржа, %	5.30	5.03	5.30	6.21	5.79	5.32	4.76
9	Чистий спред, %	5.76	5.31	5.18	5.29	4.84	4.51	3.94

Висновки. Таким чином, напрямом розвитку монетаризму є перегляд економічних змінних, які мають взаємозв'язок з грошовими величинами в сучасній хаотично структурованій економіці. Детермінантами впливу на грошові величини в сучасній хаотично структурованій економіці є асиметрія інформації, зниження якої має ґрунтовне значення внаслідок переходу до економіки знань та інформатизації суспільства; зміна глобального економічного балансу (зокрема перерозподіл економічної потужності на користь азійського регіону); проблеми Євросони (податкова конкуренція, трудова мобільність, фінансова дисципліна); волатильність фінансових ринків та фінансові ризики. Перспективою подальших досліджень є розробка ефективних механізмів управління фінансовими ризиками перш за все для банківського сектора економіки, в основу якого доцільно покласти концепцію їх максимізації.

Список використаної літератури

1. Stiglitz J. What can save euro? / J. Stiglitz // *Projectsyndicate*. – 2011. – Number 12. – P. 5.
2. Snowdon B., Vane H.R. (1997) *Modern Macroeconomics and Its Evolution from a Monetarist Perspective: An Interview with Professor Milton Friedman*, MCB University Press, 2002. – *Journal of Economic Studies*, 24, 4, p. 191–221.
3. Engl Robert. Autoregressive Conditional Heteroskedasticity With Estimates of the Variance of U. K. Inflation // *Econometrica*. 1982. Vol. 50.
4. Engl Robert. GARCH101: The Use of ARCH/GARCH Models in Applied Econometrics // *Journal of Economic Perspectives*. Vol. 15. № 4. Fall 2001.
5. Роберт Энгл. Глобальная финансовая стабильность и долгосрочные риски [Електронний ресурс]. – Режим доступу до матеріалів: http://slon.ru/economics/rossiya_dvigaetsya_ne_v_tom_napravlenii_chno_i_dr-128832.xhtml
6. Sheng Andrew. Global Finance's Supply-Chain Revolution// *Projectsyndicate*. – 2012. – Number 1. – P. 3.
7. Stiglitz J. The perils of 2012 // *Projectsyndicate*. – 2012. – January. – P. 5.
8. George A. Akerlof. The Market for "Lemons": Quality Uncertainty and the Market Mechanism // *The Quarterly Journal of Economics*, v.84, August 1970, p. 488–500.
9. Friedman, B.M. (1988) Lessons on Monetary Policy from the 1980s, *Journal of Economic Perspectives*, 2, 3, 51–72.
10. Фридман М. Денежная и фискальная политика по обеспечению экономической стабильности / М. Фридман // *Основы монетаризма*. – Москва, (2002) ТЕИС. – С. 151–175.
11. Smith, B.D. (1994) Mischief and Monetary History: Friedman and Schwartz Thirty Years Later, *Journal of Monetary Economics*, 34, 1, 27–45.
12. Friedman, M., Schwartz, A.J. (1991) Alternative Approaches to Analysing Economic Data, *American Economic Review*, 81, 1, 39–49.
13. Friedman, M. (1970b) A Theoretical Framework for Monetary Analysis, *Journal of Political Economy*, 78, 193–238.
14. Kuznetsova S. The transformation of accounting systems in the chaotic economy structuring: The synergetic approach // *Risk and Decision Analysis. Special Issue: Volume 2: Behavioral Finance*. – IOS Print, USA, New York, – 2011. – Number 3. – P. 151–160.
15. Кузнецова С.А. Банковская система как инструмент управления экономической безопасностью национальной экономики / С.А. Кузнецова // *Экономика, управление и право в современных условиях: международ. сб. ст.; под общ. ред. А.Н. Сорочайкина*. – Самара: Издательство «Самарский университет», 2012. – Вып. 1(13). – С. 108–118.
16. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до матеріалів: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish>

17. Додаткова інформація щодо емісії грошей в Україні. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до матеріалів: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=78708>

Обосновано развитие монетаризма через выделение экономических переменных, которые имеют взаимосвязь с денежными величинами в современной хаотично структурированной экономике. Современными детерминантами влияния на денежные величины признаны асимметрия информации, изменение глобального экономического баланса, финансовая дисциплина, волатильность финансовых рынков и финансовые риски.

Ключевые слова: монетаризм, волатильность, асимметрия информации, финансовые риски, хаотично структурированная экономика, денежные агрегаты, денежная база, банковская система, банк, финансовый кризис, глобальный экономический баланс.

The development of monetarism by separation of economic variables, which have a relationship with monetary values in modern chaotic structured economy, is grounded. Modern determinants impact on the cash value recognized asymmetry of information, changing global economic balance, fiscal discipline, the volatility of financial markets and financial risks.

Key words: monetarism, volatility, asymmetry of information, financial risks, chaotic structured economy, monetary aggregates, monetary base, banking system, bank, financial crisis, global economic balance.

Надійшло до редакції 5.04.2012.